

handout

Organisatie en Rechtsvorm

Oktober 2020 telt Nederland bijna 1,9 miljoen bedrijven. Bij bijna 1,5 miljoen van deze bedrijven (bijna 80%) is slechts één persoon werkzaam, waarvan de meesten zzp-er zijn. Ook bijna 80% is een natuurlijke persoon.
Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/81589NED>

Bij organisatie denken we aan hoe alles georganiseerd is in je bedrijf, denk aan huisvesting, productieproces, administratie, logistiek etc. etc. Vaak wordt de organisatie weergegeven in een organigram. Je hebt hiërarchische organisaties (meest extreem een militaire organisatie) en aan de andere kant 'platte organisaties' waarin iedereen inspraak heeft. Netwerkorganisaties hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat er naar een goede balans tussen zelfstandigheid en gemeenschappelijk belang wordt gezocht. Binnen een dergelijke organisatie wordt veel ondernemendheid van de medewerkers verwacht. Er moet een balans zijn tussen vrijheid en gebondenheid, ondernemerschap versus gezamenlijke kracht, autonomie en interdependentie, sturing en zelforganisatie.

Als zzp-er kan je natuurlijk ook als een netwerkorganisatie samenwerken met andere zzp-ers /bedrijven zonder dat je tot de zelfde juridisch entiteit behoort. Dit houdt je flexibel en afhankelijk van elkaars veranderende behoefte zoek je elkaar op.

Voordat je je inschrijft bij de Kamer van Koophandel moet je kiezen voor de rechtsvorm van je bedrijf. Fiscaal – zie belastingen en aftrekposten voor ondernemers – is de natuurlijke persoon het meest gunstig. Maar dit is meteen ook het meest risicovol, want als je bedrijf failliet gaat wordt er meteen beroep gedaan op je privévermogen en dat van je partner. Bij de BV sta je als directeur Grootaandeelhouder (DGA) op de loonlijsten betaal je dus loonbelasting en dure werknemerspremies. Sommige ondernemers kiezen voor de BV-vorm omdat dit een betere performance heeft. Bij een bepaalde winst, zeg €80.000,- heeft de BV weer veel voordelen, als het die kant op gaat moet je maar eens tijdig met een accountant of met een fiscalist praten. De meeste ondernemers (80% is een natuurlijke persoon) starten als eenmanszaak, overigens kan je deze altijd omzetten in een andere rechtsvorm als de BV, en vice versa.

Rechtsvormen

De rechtsvorm is de juridische vorm waarmee u als bedrijf naar buiten treedt. De keuze van de rechtsvorm wordt onder meer bepaald door de manier van samenwerken met medeondernemers, de gevolgen voor de belastingheffing, het beschikbare startkapitaal en de mate waarin u risico wilt lopen.

De rechtsvormen kunnen worden onderscheiden in:

- Natuurlijke personen: hieronder vallen de eenpersoonszaak, de vennootschap onder firma (VOF), de commanditaire vennootschap (CV) en de maatschap.
- Rechtspersonen: hieronder vallen de besloten vennootschap (BV), de naamloze vennootschap (NV), de stichting en de (coöperatieve) vereniging.

handout

Eenpersoonszaak

Bij de eenpersoonszaak bent u als ondernemer het bedrijf. Er is geen onderscheid tussen uw privé- en uw zakelijk vermogen. Schuldeisers (privé en zakelijk) kunnen schulden volledig verhalen op uw privévermogen en op uw zakelijk vermogen. Ook op dat van uw echtgenoot wanneer u in gemeenschap van goederen bent getrouwd. Over de behaalde nettowinst moet u inkomstenbelasting betalen. Ook uw eigen inkomen moet u uit de nettowinst halen. U moet zich particulier verzekeren tegen ziektekosten. Ook kunt u zich verzekeren tegen inkomstenderving als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid. Een eenpersoonszaak kan net als iedere andere rechtsvorm personeel in dienst hebben.

Maatschap

Dit is een samenwerkingsvorm van twee of meer personen, de zogenaamde 'maten'. Maten treden in het algemeen niet samen (niet onder één naam) naar buiten, maar blijven zelfstandig. De samenwerking ligt vooral op het terrein van het huren van een ruimte, het secretariaat en dergelijke. Deze vorm wordt veel gebruikt binnen de vrije beroepsuitoefening. Voor de inkomstenbelasting wordt iedere maat beschouwd als zelfstandig ondernemer. De winst wordt verdeeld volgens een door de maten afgesproken verdeelsleutel. Schuldeisers van de maatschap kunnen elke maat aanspreken voor zijn ingebrachte deel in de maatschap. Daarnaast kunnen de maten ook privé worden aangesproken, ieder voor een gelijk deel (bij 3 maten dus ieder voor 1/3 van de schuld). Voor de omzetbelasting en - als er personeel is - de loonbelasting is de maatschap aansprakelijk. Verder geldt voor iedere maat hetzelfde als bij de eenpersoonszaak.

Vennootschap onder Firma (VOF)

Deze vorm is ook een samenwerking van twee of meer zelfstandig ondernemers. Hier voert u echter een bedrijf onder gemeenschappelijke naam en voor gemeenschappelijke rekening. De vennoten zijn elk volledig aansprakelijk voor de totale schulden van de vennootschap, ook met hun privévermogen. Net als bij de maatschap wordt elke vennoot gezien als zelfstandig ondernemer voor de inkomstenbelasting, maar is de vennootschap aansprakelijk voor de afdracht van de omzetbelasting en de loonbelasting.

Commanditaire Vennootschap (CV)

Deze vorm is eigenlijk een VOF, maar nu zijn er ook één of meer geldschieters, die zich niet bezig houden met de bedrijfsvoering (stille vennoten). Zolang deze stille vennoten zich niet bemoeien met de bedrijfsvoering, zijn ze slechts aansprakelijk voor het bedrag waarmee zij deelnemen in de CV. De vennoten die zich wel bezig houden met de bedrijfsvoering (beherende vennoten) zijn net als bij de VOF volledig aansprakelijk met het zakelijke en privévermogen.

Stel altijd een maatschapscontract op voordat je gaat samenwerken in de maatschap, de VOF of de CV!

handout

Besloten Vennootschap (BV)

Het vermogen wordt gevormd door aandelen die in besloten kring in bezit zijn. Een ondernemer kan hierbij zowel directeur als enig aandeelhouder zijn. Bij de notaris moet een oprichtingsakte worden gemaakt, waarin tevens de statuten staan. Verder moet u een 'verklaring van geen bezwaar' aanvragen bij het Ministerie van Justitie. Het BV-vermogen is geheel afgescheiden van het privévermogen. De aansprakelijkheid ligt bij de BV en niet bij de directeur en/of aandeelhouders, tenzij er sprake is van wanbestuur. De directeur van de BV is in principe werknemer van zijn BV. Dit betekent niet automatisch dat de directeur verzekerd is voor de werknemersverzekeringen (werkloosheid, ziekte etc.). Dit is alleen mogelijk wanneer de directeur in een 'ondergeschikte' positie verkeert. Dat wil onder andere zeggen dat de directeur, de echtgenoot en directe familieleden niet beschikken over 2/3 of meer van de aandelen en ook dat de directeur tegen zijn wil kan worden ontslagen.

Naamloze Vennootschap (NV)

In deze rechtspersoon zijn de aandelen vrij overdraagbaar en verhandelbaar op de beurs. Deze rechtspersoon wordt alleen door grote bedrijven gehanteerd.

Stichting

Bij de oprichting van een stichting zijn statuten noodzakelijk, vastgelegd door de notaris. De notaris zorgt voor inschrijving in het Stichtingenregister van de KvK. Een stichting heeft een bestuur dat beslissingsbevoegd is. Voor het uitvoerend werk kan de stichting personeel in dienst nemen. De stichting kan ondernemersactiviteiten verrichten, zolang deze passen binnen de doelstelling. De stichting heeft doorgaans een ideëel doel en kan subsidies en donateurs verwerven.

Vereniging

Een vereniging heeft leden, die een bestuur kiezen. De ledenraad heeft de zeggenschap. De vereniging mag geen winstdoel hebben. Wel kan zij tot op zekere hoogte ondernemersactiviteiten verrichten (denk aan de voetbalvereniging met een eigen kantine). Inschrijving in het Verenigingsregister is verplicht.

Coöperatieve Vereniging

Deze vereniging heeft aangesloten leden en een bestuur. Het doel van de vereniging kan zijn: voorzien in de materiële behoefte van de leden. Dat betekent dat de coöperatieve vereniging winst kan maken en verdelen onder de leden. De leden zijn zowel edewerker(s) als eigenaar. Dat betekent dat zij zowel onder de sociale zekerheidswetten kunnen vallen en toch (gezamenlijk) zelfstandig ondernemer zijn.

handout

Freelancen

Het begrip 'freelancen' heeft juridisch geen betekenis. Wanneer opdrachten worden uitgevoerd en er is geen sprake van een arbeidsovereenkomst, kunt u zichzelf freelancer noemen. Iemand die zijn inkomsten grotendeels verdient als freelancer, wordt meestal beschouwd als zelfstandig ondernemer. Voorwaarde is dat er tussen freelancer en opdrachtgever geen gezagsverhouding bestaat en dat er meerdere opdrachtgevers per jaar zijn. De freelancer moet dus daadwerkelijk als 'ondernemer' optreden. Als niet aan deze voorwaarden voldaan wordt, kan er sprake zijn van een 'fictieve dienstbetrekking'. Er ontstaat dan alsnog een arbeidsovereenkomst. Opdrachtgever en opdracht-nemer kunnen achteraf aangeslagen worden voor de afdracht van sociale verzekeringspremies en loonbelasting.

Samenwerkingscontract

Wanneer u als ondernemer gaat samenwerken, bijvoorbeeld in de vorm van een VOF of een maatschap, is een samenwerkingscontract van groot belang. Eventueel kunt u het contract deponeren bij een notaris (al is dit niet verplicht). U kunt onder meer de volgende zaken opnemen in een dergelijk contract: de naam van de onderneming, de namen van de partners, de plaats van de vestiging, de duur van de overeenkomst, het doel van de onderneming, de verdeling van winst of verlies, de arbeidstijden, de inbreng van geld en goederen, de beëindiging en uittreding, mogelijke concurrentiebedingen, de wijze van besluitvorming, de verzekering van partners, eventuele geschillen regelingen. Er bestaan goede standaardcontracten. Verstandig is om deze standaardcontracten aan te passen in overleg met een deskundige.